

Обединена Европа – „откритие“ на Петко Славейков?

Доц. д-р Елена ГЕТОВА

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Резюме

Изследването се концентрира върху публикации във вестник „Македония“ през 1867 и 1869 година. Годината на публикуване на една от статиите, които се проследяват, е 1869, но тя обобщава и прецизира резултати от събития, маркирали друга политическа година – 1866. Защо се спираме на това обзорно публицистично „говорене“, когато мислим за хоризонтите на пресичане на интересите и интуицията на Петко Славейков както като журналист, така и като политик на Възраждането? Защото в посочената обобщаваща преценка на отминалите събития прозират идеи, които дълго време вълнуват нашия възрожденски творец, и на които той последователно посвещава множество свои журналистически публикации. Става дума за позициите, представящи облика на една модерна и толерантна към различията Европа. Събитието, което поражда тези характеристики, приписани на водещи европейски държави, чиято политика ще доведе до обединение, е битката при Садова. Това е една твърде кратка война между Прусия и Австрия, която засяга и Франция. Трите големи държави, замесени в този конфликт, са обект на коментар в Славейковите публикации, в които срещаме преценки за ролята на обединението и на мира между европейските нации.

Тук се спираме много детайлно и подробно на някои същностни особености в политическото мислене на възрожденеца, засягащо въпроса, свързан с неговите представи за обединена Европа. В наблюдаваната втора статия (от 1867 година) попадаме на важни аргументи в журналистическото поле на Възраждането, визиращи съдбата на европейските народи и тяхното близко и по-далечно бъдеще.

Така заявената изследователска територия ни кара да си зададем няколко съществени въпроса, свързващи противоречивите лица на европейската история и нейното осмисляне в едно реално фиксирано публицистично отразяване:

1. Доколко събитията от най-кървавата година на Френската революция (1793-1794) вече са се превърнали в „отливки“ от историята, т.е. те вече се оказват *история* в общностното време на Петко Славейков и в неговото лично време? Доколко в относително „спокойния“ Изток, в столицата на Османската империя, може да се дочуе и отзвучи реален отглас от световно значими събития?

2. Каква е Славейковата възможност да търси, да се позовава и да цитира разнообразие от коментари и позиции, от източници на факти по темата за обединена Европа, остава ли в този смисъл в зоната на еднозначността на популярната теза за епохалните трусове и трансформиращи последици от революцията във Франция, за която тук става дума, или си позволява собствено български контекстуализации на случилото се?

3. Защо и как нашият виден журналист подновява, завръща се, употребява в нов контекст епизоди от историята на Франция от преди повече от 70 години? Достатъчна ли е онази историческа дистанция, която да ни задава перспектива да се окажем в позицията на безпристрастните читатели (съдници) 152 години след коментарираната тук вълнуваща публикация?